

The Use of New Media in Ethical Violations in Political Communication

Harun Selçuk^{1,a,*}, İkrâm Alpsoy^{1,b}, Ragıp Bingöl^{3,c}

¹Ağrı İbrahim Çeçen University, Vocational School, Department of Management and Organization, Ağrı, Türkiye

²Ataturk University, Department of Journalism, Erzurum, Türkiye

*Corresponding Author

ARTICLE INFO

Research Article

Received : 10.11.2022

Accepted : 24.11.2022

Keywords:

Political communication

Ethics

New media

Critical discourse analysis

ABSTRACT

In this study, the internet news sites of politicians/politicians, who have an important place in the life of countries and are among the most important actors of political communication, Twitter, Facebook, Youtube, Instagram, Tiktok, Telegram, Reddit, etc. The aim is to address sharing examples of violations of ethical principles in new media technologies. In this context, firstly, the concept of ethics, ethical rules, new media, social media and the basis of ethical rules in political communication have been tried to be explained. Within the scope of the study, the prominent elements in the ethical problems experienced in social media, the usage area of which has been expanding day by day and the effect rate has been increasing, has been mentioned. Afterwards, the posts that were thought to violate the ethical rules by the politicians were determined by using new media organs. The shares obtained within the scope of the analysis were evaluated using critical discourse analysis, which is a type of discourse analysis. In the analyzes made, it has been determined that the presence of hate speech, the dissemination of the produced content before it matures and without confirming its accuracy, and the fact that the original source of the content is not shown are among the prominent factors in ethical problems in new media. As a result, when the current political developments are examined, it has been determined that the reactions and information given by the political actors attract a great deal of attention from the citizens. In this case, while political actors react or present their activities on behalf of their parties to the public, they provide communication within the framework of ethical rules, as well as transparency, reliability, honesty, etc. when sharing information with citizens. It has revealed the necessity of informing the public by paying attention to the principles.

Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 5(2): 120-126, 2022

Siyasal İletişimde Yapılan Etik İhlallerde Yeni Medyanın Kullanımı

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Araştırma Makalesi

Geliş : 10.11.2022

Kabul : 24.11.2022

Anahtar Kelimeler:

Siyasal iletişim

Etik

Yeni medya

Eleştirel söylem analizi

Bu çalışma, ülkelerin yaşamında önemli bir yere sahip olan ve siyasi iletişimin en önemli aktörleri arasında yer alan siyasetçilerin/politikacıların internet haber siteleri, Twitter, Facebook, Youtube, Instagram, Tiktok, Telegram, Reddit vb. yeni medya teknolojilerinde etik ilkelerin ihlaline yönelik paylaşım örneklerini ele almaktadır. Bu bağlamda öncelikle etik kavramı, etik kurallar, yeni medya, sosyal medya ve siyasi iletişimde etik kuralların dayanakları açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında son yıllarda kullanım alanı her geçen gün genişleyen ve etki oranı git gide artan sosyal medyada yaşanan etik sorunlarda öne çıkan unsurlara değinilmiştir. Daha sonra yeni medya organları kullanılarak siyasetçiler tarafından etik kuralların ihlal edildiği düşünülen paylaşımlar tespit edilmiştir. İnceleme kapsamında elde edilen paylaşımlar, söylem analizinin bir türü olan eleştirel söylem analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde nefret söyleminin varlığı, üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayılması ile içeriğin asıl kaynağının gösterilmemesi hususlarının yeni medyada etik sorunlarda öne çıkan unsurlar arasında olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, günümüzde yaşanan siyasi gelişmeler incelendiğinde, siyasi aktörlerin verdiği tepki ve bilgilendirmelerin vatandaş nezdinde yoğun bir ilgi gördüğü saptanmıştır. Bu durum da siyasi aktörlerin tepki verirken veya partileri adına yürüttükleri faaliyetlerini kamuoyunun bilgisine sunarken etik kurallar çerçevesinde iletişim sağlamalarının yanı sıra vatandaşla bilgi paylaşımı yaparken şeffaflık, güvenilirlik, dürüstlük vb. ilkelere özen göstererek kamuoyunu bilgilendirmelerinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

^a ikramalpsoy@hotmail.com

^b <https://orcid.org/0000-0001-6798-5180>

^c hselcuk@agri.edu.tr

^d <https://orcid.org/0000-0001-5826-0612>

^e ragibbingol@gmail.com

^f <https://orcid.org/0000-0002-2964-9108>

Giriş

İnsanoğlu yaratılış gereği toplu biçimde bir arada yaşama ihtiyacı duyan ve varoluşundan itibaren iletişim içerisinde olan bir varlık olmuştur. İletişim, en ilkel sahalardan günümüze değin gelişerek gelen bir bilim alanı kabul edilmektedir. Bunun yanında pek çok ihtiyaç ve talebe sahip olan bireylerin bir araya gelerek oluşturmuş olduğu toplum içinde, ortak düzeni gerçekleştirecek bir oluşumun sağlanması zorunluluk olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu zorunluluğun sonucunda iletişim gibi insanlık tarihinin en başından itibaren ortaya çıkan bir olgu bulunmaktadır. Tıpkı iletişim gibi siyaset kavramı da kendi alanında bir bilim sahasına sahiptir (Gül, 2016). Daha sonra bu iki kavramın birleşmesiyle beraber siyaset iletişim olgusunu tanımlayan pek çok yorum ortaya atılmıştır. Yapılan bu yorum karmaşa değil anlam genişliği taşımaktadır. Siyaset, özünde iletişimi, iletişim de özünde bilgi iletmeyi içermektedir. Fakat iletişimin içinde bilgi aktarma dışında etkileme, ikna etme gibi özellikler de yer almaktadır. İkna etme ve etkilemeye dair bütün etkinliğin de etkiyel birçok açılımlara sahip olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Siyasal iletişim, pek çok boyut ve öge barındırarak disiplinler arası bir araştırma alanı olarak kabul edilmektedir. Günümüzde siyasal iletişim süreci sosyopolitik koşullarda önemli oranda medya sürecinden geçerek gerçekleştirilmektedir. Dijital iletişim teknolojisinin ve medyanın en güçlü odak noktası olan internet aracılığıyla siyasal aktörlere yeni olanaklar ve stratejiler sağlanmakta, böylelikle siyasal iletişime de yeni bir boyut kazandırılmaktadır. Siyasal yaşam alanına büyük etki sağlayan bu yeni boyut ile siyasal partiler ve siyasette etkin olan vatandaşlar geçmişe nazaran daha çok ve çeşitli etkinliklerde bulunarak olumlu sonuçlara ve avantajlara ulaşabilmektedir. Siyasal konular hakkında olumlu/olumsuz fikir sahibi olan vatandaşlar, geleneksel medya aracılığıyla sesini duyuramamakta, buna karşın internetin sunmuş olduğu araçlar ayrıcalığıyla geleneksel medyanın pek çok farklı sebeplerden kaynaklanan engellemelerine maruz kalmadan seslerini duyurmakta, siyasi konularda özgür ve nicel anlamda geniş katılımlı bir müzakere zemini bulabilmektedir. Siyasal aktörler ve partiler, geleneksel medyaya oranla seslerini web siteleri aracılığıyla doğrudan duyurabilmekte; çıkarları yönünde seçim kampanyalarında blog, web siteleri, forum vb. internet araçlarından faydalanabilmektedir. İnternetin sunduğu bu yeni yöntemler ile siyasal taraflar, miting ve gösteri yürüyüşleri gibi geleneksel etkinlikleri organize edebilmektedir. Gerek siyasal parti ve aktörler gerekse de siyasal taraflar aracılığıyla düzenlenen kampanya, miting, propaganda durumlarında dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Sağlanan iletişim sırasında etik kurallar çizgisinde mesajların sağlanması gerekmektedir. Hem genel açıdan hem de medya ortamında (yeni medya platformu özgür bir alan olduğu düşüncesine kapılmaksızın) siyasilerin, yönetilenlere karşı etik kurallara uyarak hareket etmeleri, dürüst ve güvenilir davranmaları gerekmektedir. Böylelikle toplumda saygınlık kazanarak seçimlerde seçilme şansı kazanacak ve keza yönetilenlerin güvenmelerini ve kendilerine inanmalarını sağlayacaktır. Bu bağlamda çalışma kapsamında siyasal iletişimle en yakın ilişki içinde olan

etik kavramının kurallarının dayanakları irdelenerek yeni medya platformlarında nasıl uygulandığı örneklerle açıklanmıştır.

Kavramsal Çerçeve

İletişim, yüzyıllar boyunca süregelen, insanlık tarihiyle başlayan ve hayatın vazgeçilmez bir etmendur. Kişiler arasındaki etkileşim ve iletişim şekilleri toplumsal yaşamın elzem bir kısmını oluşturmaktadır. İletişim, insan hayatının ve sosyokültürel düzenin en vazgeçilmez koşulu olarak bilinmektedir (Yıldırım, 2012). Siyasal iletişim, “*siyasal aktörlerin belli ideolojik amaçlarını, politikalarını, belli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara kabul ettirmek ve gerektiğinde eyleme dönüştürmek, uygulamaya koymak üzere çeşitli iletişim tür ve tekniklerini kullanmaları*” şeklinde tanımlanmaktadır (Aziz, 2019). Bu noktada siyasal propaganda kavramının açıklanması gerekmektedir. Çünkü siyasal aktörler ideolojik hedeflerini belli bir kitleye veya gruba aktarırken kişilerin ya da toplumun belli bir davranışı benimsemesini sağlayacak şekilde etkileme uğraşına girişmektedir, işte bu etkileme uğraşı, siyasal propaganda biçiminde ifade edilmektedir (Ün, 2021). Günümüzde siyasal iletişim kavramı, verilen mesaj içerikleri bakımından ve iletişim kanallarında meydana gelen gelişmelerin etkisiyle beraber değişmiş ve farklılaşmıştır. Bu değişim, siyasal iletişimin teknik ve yöntemlerinde boy göstererek bazı kavramların oluşmasına sebep olmuştur (Nimmo, 1978). Demokrasiyle yakından alakalı olan siyasal iletişim olgusu, genel oy hakkının kitlelere verilmesiyle başlamıştır ve kitle iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile şimdiki haline gelmiştir (Dahl, 2017). Siyasal iletişim, seçmenlerin ikna paradigması şeklinde tanımlansa da temelde karşılıklı anlama ve anlatma çabasını içermektedir (Özsoy, 2009). Siyasal iletişim alanı esas olarak, siyaset üzerinde potansiyel bakımdan anlamlı ve direkt etki oluşturacak iletilerin hazırlanması, yollanması ve yollanan iletilerin seçmen kitle tarafından alınması, diğer bireylere de dağıtılması üzerine kurulmaktadır (Blumler vd., 1990). Siyasal iletişimi tanımlayan Pool; insanın evi dışında gerçekleşen her türlü öğüt verici ve kasıtlı uğraşların büyük çoğunluğunu içinde bulunduran kategori şeklinde açıklamaktadır. Hatta devlet işlerine dair bilgi, tutum ve fikirleri yaymak için oluşturulan örgütlerin uğraşları biçiminde de siyasal iletişim tanımı yapılabilmektedir (Pool, 1984).

Siyasal iletişim öğelerine bakıldığında, iletişim öğeleri ile benzer oldukları söylenilebilmektedir. Bu öğeler; kaynak-mesaj-alıcı-geri besleme şeklinde gösterilmektedir. İletişim öğeleri ile benzer olan bu öğeler, hedef niteliği ve kaynak bölümünde farklılık göstermektedir (Tokgöz, 2008). Çünkü siyasal iletişim kaynağı siyasal aktörler, hedef kitle ise seçmenlerdir. Siyasal iletişim sağlanırken iletişimin geçerli ve etkili olabilmesi için konuşmacının üç dünyayla bağlantılı dil kullanması gerekmektedir. Habermas (2001) bu üç dünyayı “*öznel, öznel arası ve nesnel dünyalar*” biçiminde tanımlamaktadır. Bu dünyalar, konuşmacının konuşması sırasında referans alması ve göndermede bulunması gereken dünyalardur. Yani, siyasal bir aktörün

konusması esnasında hem içinde yaşadığı öznel dünyaya hem içinde başkaları ile yaşadığı öznel dünyaya hem de gerçeklik alanı olan nesnel dünyaya gönderme yapan bir dili eş zamanlı kullanması gerekmektedir (Yıldırım, 2012; Durak, 2003).

Siyasal iletişim kavramı içeriğinde pek çok konu ve alan barındırmaktadır. Lakin bu süreç içerisinde açıklığa kavuşturulması gereken önemli konuların başında siyasal iletişimin “etik” ile ilişkisi gelmektedir (Mermer, 2017). Siyasal iletişimin etkin biçimde gerçekleşmesi için iletişimin etik değerler çerçevesinde sağlanması gerekmektedir. Öyle ki insanların birey olarak sahip olduğu saygınlık, güvenilirlik, dürüstlük vb. gibi etik değerler ve bireysel ilişkilerinde var olan sevgi, saygı, güven, samimiyet vb. gibi etik değerler kişileri hem iletişim değeri hem de insan olarak farklı kılan ayırt edici özelliklerdendir.

Etik, Yunan dilinin “ethos” kelimesinden türeyen, insanın öncelikle kendisine sonrasında da içinde bulunduğu topluma iyimser, saygılı, demokratik, neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilerek toplum kurallarına ve yasalara uyma eylemi anlamına gelmektedir. İnsan ilişkilerinde etik kavramı, ekonomik, siyasi, kültürel, teknolojik, hukuki, kısacası hayatın her evresinde bulunan ve insan davranışlarını ahlaki değerler üzerinden ölçüp biçen kural birliği şeklinde görülmektedir (Tayfur, 2013). Etik değerler deyince her daim akla ilk gelen ahlak kavramıdır. Ahlak ile etik birbirinin yerine kullanılabilen sözcüklerdir (Mahmutoglu). Etik, sözcük anlamıyla, insanın doğuştan sahip olduğu veya sonradan kazanmış olduğu bir takım tutum ve davranışların bütünü şeklinde tanımlanmaktadır. Yine başka bir tanıma göre, bireylerin toplum içinde uymak zorunda oldukları kurallar ve davranış biçimleridir. Bu tanım siyasal iletişim ile ilişki bakımından önem taşımaktadır. Etik hem normatif bilimler ile hem de tek deneye dayanan bilimler ile olan ilişkilerini daha çok somutlaştırmaktadır. Kuramsal ve özerk bir disiplin olarak kalmayan etik, ayrıca uygulamalı bir bilim şeklinde de gerçekleştirilmektedir. Ahlak, insan kişiliğinde bulunan mizaç, karakter, huy olarak vasıflandırılan özelliklerin bütünüdür. Etik ise içinde barındırdığı tüm özelliklerin grup ve kişilerin hep beraber uyması gereken kuralların tümüdür. Etik kurallar toplumsal kuralları içermektedir (Selçuk, 2021). Toplumsal düzeni sağlamak adına kamu hizmeti yapanlar; dürüst ve açık, tarafsız, şeffaf, hesap verebilir, insan haklarına ve insana saygılı, toplum çıkarlarını gözetken, hoşgörülü, güvenilir, samimi, cesaretli, kural ve yasalara uyan, kamu yararını gözetken, hizmet kalitesi yüksek, örnek kişilikli, sözünde duran, kendini geliştiren, yetki ve sorumluluklarını yerinde ve doğru kullanan, görevini gerçekleştirirken dil, din, ırk, mezhep gözetmeksizin herkese güzel ve eşit davranan insanlar olmalıdır (Durak, 2003).

Etik(ahlak ile siyasal iletişim arasındaki ilişki tarih boyunca hep var olmuştur. Eski Yunan’da Plato, Aristo ve Sofistlere kadar dayanan bu konu (Pieper, 1999), Antik Yunan’da siyasal aktörler içerisinde olan siyasetçilerin halka ilettiği mesajlarda *inandırıcı* olmalarının en başında *“dürüst olmak”* ve *“gerçekleri söylemek”* en önemli özelliklerdendir (Gündoğdu, 1999). Eski Yunan’da siyaset yapısı gereği siyasal kavramın etik ilişkisi daima tartışılmıştır. Fakat, gitgide siyasal ve siyaset kavramının

etik kurallardan uzaklaşması veya bu şekilde algılanması asırlar boyunca oluşmuştur. Toplumların sayısının zaman içerisinde gittikçe artması, mekânsal genişlemenin sağlanması siyasal söyleyişte bulunan aktörlerin çoğalması, siyasal iletişimde etik konusuna yeni anlamlar katmıştır. Aziz (2019), siyasal iletişim ve etik ilişkisini genel olarak iki temel gruba dayandırmaktadır.

Yasal Düzenlemelere Dayalı Etik Kurallar

Bir toplumun etik kurallarının asıl kaynağı, öncelikle o ülkenin anayasası olmak üzere yönetmelikler, yasalar, tüzükler ve diğer bütün düzenlemelerdir. Öncelikle siyasal aktörlerin bu kurallara uymaları gerekmektedir. Bu kurallara uymamak gerçekte suç kabul edilmektedir. Buna karşın ne kadar iyi hazırlanırsa hazırlansın her hukuk sisteminde her zaman hukuk boşlukları vardır. Siyasal aktörler, yasal düzenlemeleri yapan kişilerin ön göremediği hukuk boşluklarının yorumlanmasından ötürü bazı durumlar doğmaktadır. Hukuk düzenlemelerinin yetersiz kaldığı durumlarda etik anlayışı önem kazanmaktadır. Yasal düzenleme boşluklarından faydalanarak, amaca uymayan yorumların yapılması etik bir hareket değildir. Burada yasa düzenleyenlerin amacına uygun yorumlama ve buna bağlı uygulamaları yapmaları gerekmektedir (Aziz, 2019).

Gelenek ve Göreneklere Dayalı Etik

Siyasi aktörler, siyasal iletişim kurarken toplumun gelenek ve göreneklerinin meydana getirdiği değerler bütünüyle toplumsal değişimin sonucu toplumun dinamiklerinden meydana gelen etik kurallara da uymalıdır. Siyasal partilerin faaliyetleriyle alakalı abartılı söylem veya yerine getirilemeyecek vaatler böyle hareketlere örnek verilmektedir. Siyasal iletişimde bulunan grup, kurum, kişi ve kuruluşların bulunduğu toplumda yazılı olmayan, yerleşik fakat toplum nezdinde kabul gören değerlere; milliyetçilik, rejim, din, dil, ırk, siyasal bütünlük, bayram, aile, ırksal ve etnik, toplumun büyükleri gibi konular açısından etik davranışlar beklenilmektedir (Cereci, 2003). Bu davranışların siyasal aktörlerden gelmesi büyük tepki çekmektedir.

Siyasal parti ve aktörler, kuruluş gayelerini gerçekleştirecek bir programa sahip değildirler. Programların hayata geçirilmesi için yapılacak bütün faaliyetlerde etik kurallar çizgisinde kalınması oldukça elzemdir. Siyasi partilerin seçim platformunda halka sunduğu programda dürüst ve şeffaf davranmaları gerekmektedir. Vaat verirken yapamayacaklarını değil, yapabileceklerini programlarına dahil etmeleri gerekmektedir. Siyasilerin seçilme uğruna yerine getiremeyecekleri vaatleri bilerek seçmene sunmaları etik davranış şeklinde kabul edilmemektedir. Böylelikle siyasal partiler etik anlamda zayıflama ve güvensizlik kaybedebilmektedir. Siyasal partilerin etik dışı olarak algılanan bir diğer hareketleri de örgüt faaliyetlerini gerçekleştirirken karşı tarafı kötüleme, karalama eylemlerine girişmeleridir. Oysaki aktörlerin karşı tarafı karalama yerine, kendilerinin neler yapabileceği hususunda propaganda ve söylemlerini yürütmeleri gerekmektedir.

Siyasetçilerin yönetilenlere karşı dürüst davranmaları, etik kurallara uygun biçimde davranmaları; bir sonraki seçimde kendilerinin seçilme konusunda katkı sağlayıcı

birer etmen olarak fayda sağlayacağı unutulmamalıdır. Etik kurallara uyum içerisinde bulunulan ülkenin, toplumda yer alan siyasal aktörlerin saygınlık kazanmasına sebep olacağı gibi, yönetilenlerin de kendilerine güvenmelerini ve inanmalarını sağlar.

Demokrasinin temel noktası olan seçim, demokratik toplumlarda etik kurallara uymayı daha çok gerektirmektedir. Başta siyasal partiler olmak üzere her kuruluş ve siyasal aktör, hedeflerini gerçekleştirecek bir programa sahiptir. Programların hayata geçirilmesi adına gerçekleştirilecek her türlü faaliyette etik kurallar çizgisinde bulunmak oldukça elzemdir (Yağbasan, 2007). Seçim platformunda yer alan siyasal partilerin bu tür faaliyetleri özellikle önem taşımaktadır. Siyasal partiler, halka sundukları programlarda yapamayacakları vaatlerde bulunmamalı, yapabilecekleri şeyleri programlarına dahil etmeli ve dürüst davranmalıdırlar. Kurumsal davranışlarda olduğu gibi hakeza bireysel davranışlar açısından da etik davranmak da aynı önemi taşımaktadır. Siyasetçilerin seçilmek adına seçim kampanyaları esnasında gerçekleştiremeyeceğini bile bile halka vaatlerde bulunmaları etik bir davranış biçiminde görülmemektedir. Böyle bir durum, siyasal partilerin etik anlamda zayıflamalarına ve yönetilenlerin güvenmemesine sebebiyet vermektedir.

Yine seçime giren siyasal partilerin özellikle diğer partileri karalamaları etik dışı bir harekettir. Öyle ki seçim kampanyalarından önce veya sonra partiler rakiplerini karalama yerine, propagandalarını, kendi yapacaklarını öne sürerek siyasal söyleşilerini gerçekleştirmelidirler. Böyle davranışların sergilenmesi gitgide rağbet gören medyada; seçime katılan siyasal partilerin birbirlerinin açıklarını yakalamalarına ve basına sızdırmaları durumuna dönüşmüştür. Medyanın bu tür işlerde kullanılması da önem kazanmıştır.

Siyasal iletişimin en temel unsurlarından olan siyasal kampanyalar, kitle iletişim araçlarına fazla bağımlı bir yapıyı ifade etmektedir. Seçmen kanaatlerinin oluşumunda kitle iletişim araçlarının önemli bir etken olduğu dikkate alındığı zaman hem kampanyayı hazırlayan siyasetçilere hem de iletileri kitlelere ulaştıran iletişim araçlarına büyük sorumluluk düşmektedir. Siyaset, günümüzde medya üzerinden kurgulanmakta, siyaset dünyası medya tarafından sunulmakta ve üretilmekte; imaja dayalı sergilenmekte, törensel ve sembolik biçimde ele alınmakta, basitleştirme, kişiselleştirme, dramatize etme gibi yöntemlerle gösteriye dönüşmektedir. Medya, yalnızca siyaset hakkında bilgi vermekle kalmamakta, siyasetin sahneye sunulmasındaki yöntem ve ölçütleri de belirlemektedir. Bu durumda medya, siyasal aktörlere çeşitli imkânlar sunarak, medyanın işleyiş mantığı siyasetin işleyiş mantığının üstünde egemenlik kurarak siyasetin inşa edilmesinde aktif rol almaktadır.

Teknolojinin gelişmesiyle kitle iletişim araçlarına rağbet her geçen gün daha da artmaktadır. Son zamanlarda iletişim mecralarında en popüler alan, yeni medyanın platformlarından olan sosyal medyadır. Siyasal partiler ve aktörler hedef kitleye özellikle de gençlere ulaşabilmek için sosyal medyayı sıkça kullanmaktadır. Sosyal medya araçları, seçmenlerin nabzının anlık olarak alınmasına imkân sunmakta, insanların herhangi bir alanda ve belli bir zamanı beklemeden internet bağlantısının olduğu her yerde bağlantı sağlayabilmesini kolaylaştırmaktadır (Baran,

2014). Bu da siyasal iletişimde etkin ve önemli bir durumdur. Demokrasinin başat aktörlerinden siyasal partiler, seçimleri kazanma yarışı sürecinde yaptıkları kampanya ve propaganda faaliyetlerinde, seçim sonucu elde ettikleri iktidarı kullanma evresinde siyasal iletişimden yoğun bir şekilde yararlanmaktadır. Verilen mesajlarla toplumların istenilen hedeflere yönlendirilmesinde sıklıkla başvurulan siyasal iletişim, geleneksel kitle iletişim araçlarının yoğun olarak kullanıldığı süreçte belirli kontrol mekanizmalarına tabi iken, yeni medya ile kontrolden bağımsız hale gelebilmektedir. Geleneksel iletişim araçlarında uygulanan kontrol mekanizmalarında yönetim anlayışı ve toplumların kültüründen kaynaklı etik ilkeler, siyasal iletişimi olumlu bir şekilde etkileyebilmekte, buna karşın insanların parmağının ucunda olan bilginin saniyeler içerisinde binlerce kişiye ulaşarak onları etkileyebilme gücünün yeterli bir kontrol mekanizmasına tabi olmaması, sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu noktada sosyal medyada etik sorunlarda öne çıkan unsurlar arasında şunlara yer verilmektedir (Çetin, 2019);

- “Özel yaşamın gizliliği
- İçeriğin asıl kaynağının gösterilmemesi,
- Telif/patent hakları,
- Üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayılması,
- Kişisel verilerin güvenliğinin sağlanamaması,
- Veri madenciliği,
- Dijital gözetim olgusu,
- Haber ve ticari enformasyonun sınırlarının belirsizleşmesi,
- Yoğun reklam içeriği,
- Yanıltıcı etiketleme ve başlıklandırma,
- Nefret söyleminin varlığı.”

Araştırmanın Amacı

Gelişen demokrasilerde siyasal iletişim, profesyonel bir süreç şeklinde algılanmakta ve siyasal aktörler tarafından profesyonelleşme süreçleri takip edilerek geniş katılımlı şeffaf bir süreç haline almaktadır. Siyasal aktörler ve partiler, seçmenleri bilgilendirmek ve seçmenler üzerinde hedeflenen davranış ve tutumlarda farklılık oluşturmak adına geleneksel kitle iletişim araçlarından ve yeni medya teknolojilerinden faydalanmaktadır. Teknolojinin gelişimi ve artan rekabet ortamı ile iletişim tarzı yeni medya platformlarında yoğunlaşmıştır. Zaman içerisinde medya ve iletişim platformları etik konusunun en çok tartışıldığı alanlar arasında yer almaya başlamıştır. İletişim ve bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle beraber etik sorunlar da gündemde sıkça kendine yer bulmuştur. Tüm bu gelişmeler ışığında araştırmanın amacı, siyasal iletişim ana öğelerinden olan siyasetçilerin iletişim aracı olarak kullandıkları yeni medya organlarında etik ihlalde bulunduğu paylaşımların eleştirel söylem analizi yardımıyla incelenerek, ilgili literatüre katkı sunmaktır.

Araştırmanın Kapsamı ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, 2013-2022 yılları arasında farklı siyasal partilerde yer alan siyasetçiler tarafından sosyal medya hesapları üzerinden yapılan paylaşımlardır.

Örneklem olarak ise Twitter ve Youtube gibi sosyal medya uygulamalarında Gezi Parkı olayları, orman yangınları, Azerbaycan ile Ermenistan arasında yaşanan savaş, seçimler gibi başlıklar ile ilgili paylaşımlar sınırlandırılmıştır. Elde edilen yeni medya paylaşımlarından en dikkat çeken örnekler seçilerek metin analizi yapılarak incelenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Toplumsal problemlere yönelik, politik veya ideolojik bir analiz yapılması düşünülüyor ise eleştirel söylem analizi kullanılması gerekmektedir (Baş ve Akturan, 2008). Eleştirel söylem analizi, söylem analizi tekniğinin bir türü olup, öncelik oluşturan araştırmaların, siyasal ya da sosyal bağlamda konuşma ve yazılar vasıtasıyla eşitsizlik, baskıcılık ve sosyal güç istismarının yeniden üretilmesi, engellenmesi ve ortaya çıkarılmasıdır (Van Dijk, 2001: 352). Ayrıca eleştirel söylem analizi, iktidar ve dil ilişkisini ele almaktadır. Bu bağlamda kimlik araştırmaları, siyasal söylemler, medya söylemleri, toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık meseleleri gibi konular eleştirel söylem analizinin odağını oluşturmaktadır (Weiss ve Wodak, 2003). Eleştirel söylem analizi bu yönüyle iktidarın toplum üzerinde hedeflediği unsurları toplum ve iktidar etkileşiminin boyutlarını ve ortaya çıkan toplumsal yapıyı anlamaya çalışmaktadır (Çakmak ve Bilişli, 2019: 107). Dolayısıyla eleştirel bir çalışma yapan bir bilim insanı için eleştirel söylem analizi, derinlikli bir yapısal analiz olanağı sunmaktadır (Karaduman, 2017: 44). Çalışmada, Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemden, politikacıların dijital medyada yer alan haberlerde ne şekilde temsil edildiğinin ve aktarıldığının çözümlenmesine uygun olduğu için yararlanılmıştır. Bu nedenle çalışmada, sosyal medya paylaşımlarında politikacıların siyaset yapma tarzı ile ilgili söylemler öncelenmiştir.

Yeni Medyanın Yaygınlaşması Sonrası Siyasal İletişimden Kaynaklı Etik İhlal Örnekleri

Siyasal iletişimin başat aktörleri olan iktidarı veya muhalefeti ile siyasal partiler ve siyasetçiler, ellerindeki iktidarı/gücü kaybetmemek için zaman zaman çıkarları doğrultusunda sosyal medyada etik ilkeleri göz ardı eden uygulamaları hayata geçirebiliyorlar. Çalışmaya temel teşkil eden örneklerden bazıları şunlardır;

İstanbul'da Taksim Yayalaştırma Projesi için Gezi Parkı'ndaki ağaçların farklı bir yere taşınmasına yönelik başlayan ve bir süre sonra ülke geneline yayılan olaylarla ilgili siyasilerin yaptığı paylaşımlardan bazıları dikkat çekmektedir.

Yapılan sosyal medya paylaşımları arasında yer alan bir siyasi partinin genel başkanlığını yürüten ve aynı zamanda İstanbul Milletvekili olan bir siyasetçinin attığı "Halkına aralıksız 20 saattir kimyasal silah kullanan siyasetin tek bir adı vardır: FAŞİZM" tweet'inde ortaya koyduğu iddialar, içeriğin asıl kaynağının gösterilmemesi, üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayılması yönü ile sorun teşkil etmektedir. İnsanlar üzerinde tahribe yol açma özelliği ile toplu bir şekilde yapılan katliamlarda tercih edilen kimyasal

silahların Gezi Parkı eylemlerine katılanlara karşı kullanıldığı iddiasının herhangi bir doğrulama yapılmadan, sokağa çıkan insanları etkilemek için dile getirilmesi etik değerlerin göz ardı edildiğini ortaya koymaktadır.

Gezi olaylarının başlangıcının 9'uncu yıl dönümünde bir büyükşehirin belediye başkanının attığı twitte yer alan "Elbette bir bildiği var bu çocukların, kolay değil öyle genç ölmek... Tarih boyunca hep çok güzel anılacaklar. Herbirinin anısına saygıyla #Gezi9yaşında" ifadeler ile Gezi Parkı olayları ile ilgili üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayıldığı görülmekte, aynı zamanda hayatını kaybeden insanlar üzerinden ölüm düşüncesi kutsallaştırılarak karşı cephede olduğuna inandıkları insanlara karşı nefret söyleminin geliştirildiği, böylelikle etik ihlalinin yapıldığı anlaşılmaktadır.

Yine bu olayla ilgili bir başka paylaşımda ise olayların tırmandığı dönemde bir siyasi partinin genel başkanı sosyal medya hesabından yaptığı "Halkın gücü diktatörün gücünü yenecektir. Baskıya ve zulme meydan okuyan herkesi Taksim'e çağırıyorum" paylaşımı ile insanları ne gibi olayların olacağı belli olmayan bir ortama çağırmakta, vatandaşlar ile 'diktatör' olarak ifade edilen hükümet karşı karşıya getirilmeye çalışılarak nefret söylemi üzerinden etik dışı bir davranış sergilenmektedir.

Bir başka örnek olayda ise bir belediye başkanının sosyal medya uygulaması olan YouTube'de yayın yapan bir programda dile getirdiği söylemlerle etik kuralları ihlal ettiği tespit edilmiştir. Belediye başkanının konuşmasında yer verdiği, "...Bir tesettürlü bayan geldi. Bir konu var konuşabilir miyiz dedi. Ben de hemen Ankara'ya dönmem lazım. Özel değilse burada konuşabilir misiniz? dedim. Sıkıntı yok dedi. Benim bebeğim yok. Bana yardımcı olur musunuz? dedi. Hanımefendi ben size nasıl yardımcı olabilirim dedim. Meğer kadın tüp bebek tedavisi olmak istiyormuş. Tabi öyle konuya böyle girince çevredekiler gülüyor. Benim böyle çok fazla anım var." ifadeleri, bir siyasetçinin kendisi ile paylaşılan ve sınırlı sayıda kişinin tanıdığı olduğu özel bir konuşmayı sosyal medya aracılığı ile kamuoyuyla paylaşması etik sorunlar içerisinde öne çıkan unsurlar arasında yer alan özel yaşamın gizliliğinin göz ardı edildiğini ortaya koymaktadır.

Bir siyasi partinin Gençlik Kollarının sosyal medya hesabından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a atfen yaptıkları paylaşımda etik ihlali yaptığı görülmektedir. "Cumhurbaşkanı Erdoğan AK Parti'nin 2023 seçim vizyonunu açıkladı." etiketi ile Twitter'den kamuoyuyla paylaşılan videoda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kayseri'de yaptığı bir mitingde söylediği "...Tüm bunların sonunda yetki alırsanız da bizim 20 yıldır yaptığımız gibi hiçbir bahanenin arkasına sığınmadan işin başına yeniden geçip programlarımızı hayata geçireceğiz. Ama bunlar, hayalimiz yok, hedefimiz yok, programımız yok ama siz yine de bize oy verin!' derlerse bunlara da haddini bildireceğiz." cümleleri kesilip biçilerek bağlamından koparılmış ve "Hayalimiz yok, hedefimiz yok, programımız yok ama yine de siz bize oy verin!" şeklinde paylaşımda bulunmuş, böylelikle içeriğin asıl kaynağı gösterilmeyerek etik olmayan bir davranışa neden olunmuştur.

1991 yılında işgal edildikten 30 yıl sonra Azerbaycan ile Ermenistan arasında 44 gün süren savaşa neden olan Karabağ, Dünya'da ve Türkiye'de siyasetin odağında yer

aldı. Azerbaycan'a tam destek verdiğini açıklayan Türkiye'nin Ermenistan saldırılarını kınadığı süreçte siyasi bir patiye mensup milletvekilinin "Savaşa Hayır!" başlıklı tweetiyle başka bir hesap üzerinden yapılan "Azerbaycan'ın Ve Ermenistan'ın Yoksul Çocuklarının Hayatları, İktidarlarını Savaş Çığırkanlıkları Ve Düşman Üretme Üzerine Kuran Siyaset Elitlerinin Tercihlerine Feda Edilemez." mesajını dikkat çekmesi amacıyla büyük harflerle yazarak Dağlık Karabağ'da yaşanan problemin kalıcı bir şekilde çözümlenemeyeceği, hayatını kaybeden insanların iktidarların kötü politikalarına kurban edildiği vurgusu yapmıştır. Siyasetçi tarafından yapılan paylaşımda içeriğin asıl kaynağının gösterilmediği, üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayıldığı, yanıltıcı etiketlendirme ve başlıklandırma yapıma ile nefret söyleminde bulunularak etik ihlali yapıldığı görülmektedir.

2021 yılında ülkenin farklı noktalarında meydana gelen orman yangınları, binlerce hektar alan üzerindeki ağacın yok olmasına neden oldu. Yangınların ilk döneminde geç müdahale edildiği ile ilgili eleştiriler üzerine bir siyasi partinin il başkanı, yangınlara zamanında müdahalede bulunulduğunu ortaya koymak için paylaştığı sosyal medya mesajında yer verdiği fotoğraflar ile eleştirilerin odağı oldu. Siyasetçi, "Hizmeti fotoğraf, siyaseti iftira zanneden kimseler bilmeliler ki; Hozat ilçemizde çıkan yangına Devletimiz tüm imkânlarıyla müdahale etmektedir. Bugün arazözlerle, yarın uçaklarla... Tunceli halkımız; bu yaygara ile üstü örtülmeye çalışılan asıl gerçeği çok iyi biliyor!" ifadelerinin altında yer verdiği Photosop'lu yangına müdahale eden uçak görseli ile içeriğin asıl kaynağını göstermeyerek, yanıltıcı etiketleme ve başlıklandırma yaparak, üretilen içerikleri olgunlaşmadan ve doğruluğunu teyit etmeden yayılmasına neden olarak vatandaşları yanlış bilgilendirmiş, böylelikle etik ihlalinde bulunmuştur.

Konya'nın Meram ilçesinde 10 yıl önceki husumetten kaynaklı meydana gelen katliam, siyasetçiler tarafından yapılan açıklamalarla farklı bir boyut kazandı. Hayvan otlatma üzerine başlayan ve bir kişinin hayatını kaybetmesi ile devam eden olayların husumete dönüşmesi beraberinde 7 kişinin yaşamını yitirdiği bir katliama dönüşmüş, buna karşın olay bazı partiler ve politikacılar tarafından Türk-Kürt kavgası şeklinde gösterilmeye çalışılmıştır. Bir siyasi parti milletvekilinin sosyal medya hesabında yer alan "Afyon, Ankara bugün de Konya'da Kürtler ırkçı saldırıya uğradı. Kürt dilini, kimliğini varlığını reddedenler, Kürt düşmanlığı yapanlar bu saldırıların müsebbibidir. Kürtler misafir değil başkaları da ev sahibi değil. Konya'da ırkçı saldırı." paylaşımı ile yaşanan kötü bir olay üzerinden toplum ayrıştırılmaya çalışılmakta, üretilen içerikleri olgunlaşmadan ve doğruluğunu teyit etmeden yayılmakta ve nefret söylemine başvurularda etik yönden sorunlu bir davranışta bulunulmaktadır.

Ülkelerindeki iç savaştan kaçan Suriyeliler, sığındıkları Türkiye'de zaman zaman olumsuzlukların hedefi olabilmektedir. Zorlu yolculuklardan sonra ölümden hayata kaçan Suriyeli mülteciler ile ilgili siyasetleri yaptığı paylaşımlar, mültecilerin yaşamını daha da güçleştirebilmektedir. Bir siyasi partinin kurucuları arasında yer alan ve bir dönem belediye başkan adayı da olan bir siyasetçi, sosyal medya hesabından bir işyerinin dükkânının görsellerini "Esad bizi bombaladı ama

altınları kurtardık" mesajı ile paylaşarak ülkesinden kaçtıktan sonra Türkiye'de iş yapmaya çalışan insanları hedef haline getirerek nefret söyleminde bulunmakta, böylelikle etik ihlale sebebiyet vermektedir.

Bir siyasi partinin Parti Meclisi üyesi ve milletvekili, 2020'de İçişleri Bakanlığı tarafından görevden el çektirilen bir ilçenin HDP'li Eş Başkanının yerine kayyum olarak atanan kaymakam ile ilgili sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşım ile dikkat çekmektedir. Siyasetçi milletvekili "...Belediyesine kayyum olarak bulunduğunuz görevde, belediyeye alınan personeller içerisinde damadınız, iki korumanız ve aile yakınlarının olduğu iddia ediliyor. Konu hakkında kamuoyunu bilgilendirir misiniz?" mesajı ile kaymakama yönelttiği soruları iddialara dayandırmakta, kaymakam ise "...ilk evladımı Allah nasip ederse Aralık ayında kucağıma alacağım. Korumaların polis ve jandarma personeli olduğundan ayrıca bir görevlendirme söz konusu değil. Aileme gelince ben ve eşim hariç Siirt'te bulunan kan ve kayın hısımlığı dahil bir tane yakınım yok" paylaşımı ile iddiaların doğru olmadığını ifade etmektedir. Karşılıklı yapılan açıklamalara karşın milletvekilinin paylaştığı mesajında içeriğin asıl kaynağını göstermeyerek, kişisel verilerin güvenliğini göz ardı ederek, üretilen içeriği olgunlaşmadan ve doğruluğunu teyit etmeden paylaşımında bulunarak etik kuralları göz ardı ettiği görülmektedir.

Katıldıkları turnuvalarda başarılı bir performans sergileyen Türk A Milli Kadın Voleybol Takımı sporcuları, kıyafetleri ile ilgili bir siyasi parti il başkanının yaptığı açıklamalar ile bir anda hedef haline geldi. İl Başkanı, "Allahu Teala'nın örtününün vücut hatlarınız belli olmasın emrine karşı çıkararak, açılıp saçılacakmış, kendini teşhir edeceksin sonra da Tokyo'ya gidiyoruz diye sevineceksin. Dünya şampiyonu olsan ne yazar. Müslüman kadın adap ve haya sahibidir. Yaptığı her işte Allah rızası gözetir. Dinimize göre kadınlar kendi aralarında spor yapabilirler. Erkekler huzurunda açık saçık olarak değil" paylaşımı ile kadın sporcuları kıyafetleri üzerinden eleştirmiş, böylelikle bu sporcular elde ettikleri başarılı sonuçlardan çok giyim kuşamları ile ön plana çıkarılmış, bu da başarının gölgenmesine neden olmuştur.

Sonuç

İnsanların hayatına pek çok kolaylık getiren yeni medya, iktidarıyla muhalefetiyle siyasi aktörler tarafından da sıkça kullanılan bir mecra olarak kendini göstermektedir. Siyasal iletişimde siyasetçilere, parti liderlerine mesajlarını aktarmaları hususunda önemli imkânlar sunan yeni medyada etik kuralların gücü elinde bulundurmak isteyen siyasiler tarafından ihlal edildiği gözlemlenebilmektedir. Geleneksel medyada var olan ve yasal dayanaklarla da desteklenen etik ilkelere karşın yeni medya ve bu alanda ön plana çıkan sosyal medyada bu kurallar varlığını hissettirmemektedir. Bir yönüyle kontrolsüzlüğün etkin olduğu sosyal medyada topluma rol model olması beklenen siyasilerin verdikleri mesajlarda etik ilkeler konusundaki dikkatsizlik veya özensizlikleri, kitleleri yönlendirebilmekte zaman zaman da olumsuzluklara yöneltebilecek şekilde provoke edebilmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen paylaşımlar arasında yer alan, haberlere de konu olan ve günlerce kamuoyunda tartışılan olayda bir belediye başkanının, bir vatandaşın

insani duygularla kendisinden istediği yardım çağrısını sosyal medya üzerinden paylaştığı görülmektedir. Belediye başkanı, çocuk sahibi olamayan bir vatandaşı tüp bebek konusunda istediği yardım üzerinden küçümsemekte, takındığı alaycı tavrı daha fazla insana ulaşma potansiyeli olan sosyal medya üzerinden paylaşarak, etik kurallar arasında yer alan özel hayata dair gizliliği ihlal etmektedir.

Ana amacı iktidar olarak ülke yönetiminde söz sahibi olan siyasette, iktidarıyla muhalefetiyle politikacılar yaptıkları açıklamalarla seçmenlerin reyini almayı hedeflemektedir. Seçim dönemleri zaman zaman sert tartışmalara sahne olsa da vatandaşlar, ülkeyi yönetme yetkisi verecekleri kişilerden gerçekleri çarpıtmamasını ve kendilerine yalan söylenmemesini beklemektedir. Buna karşın araştırmada ele alınan sosyal medya paylaşımında bir siyasi partinin gençlik kollarının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasının olduğu videoda kendi politikalarına hizmet edeceklerine inandıkları yerleri kırarak kamuoyuyla paylaştığı, böylelikle içeriğin asıl kaynağını seçmenin gözünden kaçırmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

2013 yılında Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesildiği gerekçesiyle başlayan olaylar yeni medya aracılığıyla kısa zamanda ülke geneline yayıldı. Bilgi kirliliğinin yoğun bir şekilde yaşandığı bu dönemde bir siyasi partinin genel başkan yardımcısı ve milletvekilinin Twitter üzerinden yaptığı paylaşımında kimyasal silah gibi tehlikeli bir argümanı herhangi bir teyide ihtiyaç duymadan kullanması, bu gibi ifadelerin toplumda oluşturacağı infial göz ardı etme yönü ile etik yönden sorun teşkil etmektedir.

Ermenistan'ın saldırıları sonrası Azerbaycan'ın işgal altında bulunan Karabağ'daki topraklarını kurtarmak için verdiği mücadele, uzun bir süre dünya siyasetinde konuşulan konular arasında ilk sıralarda yer aldı. Türk Hükümeti'nin Azerbaycan'ın yanında yer aldığı bu dönemle ilgili siyasi bir partinin milletvekili sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımında, savaşın direkt ya da dolaylı tarafı olan ülkelerin iktidarlarını sağlamlaştırmak için insanları bilerek ölüme gönderdiği imasında bulunarak zan altında bırakan bu suçlayıcı bakış açısı ile etik anlamda doğru olmayan bir davranış ortaya koymuştur.

Geçtiğimiz yıl Akdeniz'de, Ege'de, Doğu ve Güney Doğu Anadolu'nun farklı şehirlerinde yaşanan yangınlar, günlerce ülke gündemini meşgul etti. Yangınlara ilk anlarından itibaren geç müdahale edildiğine yönelik tepkilere cevap veren bir siyasi partinin il başkanı, partisini savunmak isterken eleştirilerin odağı olacak bir paylaşımına neden oldu. İl başkanının yaptığı paylaşımında kullandığı fotoğrafta yer alan uçağın o an sanki kentteki yangına müdahale ediliyormuş gibi bir izlenim oluşturulmaya çalışılmış, vatandaşları yanıltıcı bu davranış etik ilkelerin ihlaline neden olmuştur.

Konya Meram'da 10 yıl önce arazi anlaşmazlığından çıkan husumet sonucu bir eve düzenlenen silahlı saldırıda aynı aileden 7 kişinin hayatını kaybetmesi toplumu üzüntüye boğarken, bazı siyasetçilerin bu katliam üzerinden toplumu ayrıştırmaya çalıştığı görülmektedir. Yaklaşık 40 yıldır terör örgütü PKK'nın ayrılıkçı faaliyetlerine, bazı siyasetçilerin sorumsuz tutum ve açıklamalarına karşın birlikte yaşama hedefinden vazgeçmeyen Türk ve Kürt vatandaşların, ekonomik kaynaklı bir tartışma sonucu yaşanan üzücü bir olayda

karşı karşıya getirilmeye çalışılmasında siyasetçilerin kullandığı nefret söylemi, etik ihlali sağlamıştır.

2011 yılında başlayan ve kısa zamanda iç savaşa dönen olaylar sonrası ülkesini terk etmek durumunda kalan Suriyelilerin büyük bir bölümü Türkiye'ye sığındı. Türkiye'de çoğunlukla olumsuz olaylarla haberlere konu olan bu insanların kendi işyerlerini kurarak ticaret yapması da kimi siyasetçilerden eleştiri aldı. Bir siyasi partinin mensubu siyasetçi de paylaştığı sosyal medya mesajı ile Suriye'de meydana gelen olayların mültecilerin abarttığı kadar olmadığını, kıymetli eşyalarını yanlarında getirmelerinin de bunun göstergesi olduğunu ima ederek ile bu insanları nefret objesi haline getirmekte, böylelikle etik ihlali yapılmaktadır.

Siyasetçilerin, söylem, eylem ve tutumları ile topluma örnek teşkil etmesi, birleştirici ve bütünleştirici olması beklenir. Bir siyasi parti milletvekilinin ise bu beklentilerin aksine duyumlara dayandığı bilgi paylaşımı ile kayyum olarak ilçe belediye başkanlığı görevini yürüten kaymakamı zan altında bırakmaktadır. Kaymakamın bu iddialara verdiği cevaptan da anlaşıldığı üzere milletvekilinin kamuoyunu yanlış yönde bilgilendirdiği, böylelikle üretilen içerikleri olgunlaşmadan ve doğruluğunu teyit etmeden yaydığı ve paylaşımında kullanılan içeriği asıl kaynağını göstermeyerek etik yönden sorunlu bir tutum takındığı anlaşılmaktadır.

Cambridge Üniversitesi'nden araştırmacıların ABD'deki politikacı ve medya organlarına ait hesaplar üzerinden gerçekleşen 2 milyon 700 bin sosyal medya paylaşımına yönelik incelemeleri de siyasetçiler ile ilgili yapılan paylaşımların etki gücünü ortaya koymaktadır. Araştırmada, sosyal medyada siyasetçileri eleştiren paylaşımların pozitif paylaşımlardan iki kat hızlı yayıldığı tespit edilmiştir. Siyasi sorumluluğu olmayan kişilerin paylaşımlarının gücünün yüksekliği gerçeği düşünüldüğünde, ülkeyi yönetmesi için rey verilen siyasetçilerin siyasal iletişimde etik ilkeleri göz ardı etmeleri ve özellikle çağımızın yaygın iletişim mecrası olan yeni medyadaki etik dışı paylaşımları sonucu kamuoyunda oluşturdukları etki oranının daha da yüksek olacağı görülmektedir. Bu durum da siyasetçilerin hedef kitlelerine çok kısa bir zaman diliminde ulaşmalarına imkân sağlayan yeni medyayı etik ilkeler bağlamında daha dikkatli kullanmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada örneklerle aktarıldığı gibi kongre binalarının işgal edilmesinde, herhangi bir kontrol ortamı sağlanmadan insanların sokak hareketlerine teşvik edilmesinde, siyasi rakiplerle barışçıl demokratik bir ortamda yapılması gereken siyasi mücadelenin ringlere taşınmasına ya da bir doğa olayında mesaj verme kaygısıyla gerçekçi olmayan resim veya bilgilerin kullanılmasında siyasetçilerin etik ilkeleri görmezden gelmesinin etkisi kendini göstermekte, özellikle nefret söylemin varlığı, içeriğin asıl kaynağının gösterilmemesi, üretilen içeriklerin olgunlaşmadan ve doğruluğunun teyit edilmeden yayılması gibi hususların etik ihlallerde sıklıkla öne çıktığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda da ortaya konulduğu gibi siyasilerin etik kuralları ihlal eden bu tutumlarının siyasetçilere faydadan çok zarar getirdiği anlaşılmaktadır. Türk siyasetçilerle sınırlandırılan bu çalışmada ele alınan etik ihlal içeren paylaşımlara benzer şekilde başka ülkelerde yapılan paylaşımlar, başka çalışmalar için araştırmacılara önerilmektedir.

Kaynaklar

- Aziz, A. (2019). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Baran, M. (2014). *Siyasal iletişim çalışmalarında yeni medya teknolojilerinin kullanımı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri NVivo 7.0 ile nitel veri analizi*. (1. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Blumler, J. G., Dayan, D. ve Wolton, D. (1990). West European perspectives on political communication: Structures and dynamics. *European Journal of Communication*, 5(2), 261-284.
- Cerçi, S. (2003). *Medya Etiği*. İstanbul : Metropol Yayınları.
- Çakmak, F., ve Bilişi, Y. (2019). İdeoloji, söylem ve iletişim çalışmalarında Ruth Wodak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 99-124.
- Çetin, N. S. (2019). Medya-Siyaset İlişkisinde Etik Çerçeve. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 4(2), 228-249.
- Dahl, R. A. (2017). *Demokrasi üzerine*. Ankara: Phoenix.
- Durak N. (2003). *Aristoteles ve Farabi'de Etik*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gül, M. (2016). *Siyasal iletişimde partilerin yeni medya teknolojilerini kullanma biçimlerinin analizi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Gündoğdu Ö. Ş. (1999). *Kentsel Çevre Estetiğinin Etik Açısından İrdelenmesi*, A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Habermaş J. (2001). *İletişimsel Eylem Kuramı*. (Çev. Mustafa Tüzel). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Karaduman, S. (2017). Eleştirel söylem çözümlemesinin eleştirel haber araştırmalarına katkısı ve sunduğu perspektif. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 31-46.
- Mahmutoğlu A. (2004). Etik ve Ahlak; Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. *Türk İdare Dergisi* 226-250.
- Mermer A. (2017). Siyasal İletişimin Etik Kimlikle Yeniden İnşası: İletişimsel Eylem. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1(2), 187-204.
- Nimmo D. (1978). *Political Communication and Public Opinion in America*, New York, Goodyear Pub. Co.
- Özsoy, O. (2009). *Seçim kazandıran siyasal iletişim*. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Pieper A. (1999). *Etiğe Giriş*, Ayrıntı Yayınları, Ankara.
- Pool, I. D. (1984). *Dies; Political Scientist At M.I.T.* The New York Times 66.
- Selçuk, H. (2021). *Halkla İlişkilerde Sosyal Sorumluluk ve Etik Değerlerin Önemi*. B. Selçuk, S. Ünal, Y. L. Mert (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar*, (1. Baskı, s.221-236) içinde. Duvar Yayınevi.
- Tayfur, G. (2013). Radyo Televizyon Etiği . *İletişim ve Etik*, 219-230.
- Tokgöz, O. (2008). *Siyasal iletişimi anlamak*. Ankara: İmge Yayınları.
- Ün, L. (2021). Bürokrasi, kamu personeli ve siyaset arasındaki ilişkiler: Relations between bureaucracy, public personnel and politics. *Türk Kamu Yönetimi Dergisi*, 2(1), 19-28.
- Van Dijk, T. A. (2001). *Multidisciplinary CDA: A plea for diversity*. R. Wodak, M. Meyer (Ed.), *Methods of Critical Discourse Analysis*., (pp. 95-120) inside. London: Sage,
- Weiss, G. ve Wodak, R. (2003). *Introduction: Theory, Interdisciplinarity and Critical Discourse Analysis*. *Critical Discourse Analysis*, (1-32) London: Palgrave Macmillan. doi:10.1057/9780230514560_1
- Yağbasan, M. (2007). *Bir kentin siyasal söylemlerinin oluşmasında medyanın metaforları (Elazığ ili örneği)*, Medya ve Siyaset Uluslararası Sempozyumu, İzmir, Türkiye.
- Yıldırım, Y. (2012). İletişimsel eylem kuramı ışığında siyasal iletişim ve AK Parti örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1), 195-225.
- <https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/09/01/chpli-bolu-belediye-baskani-tanju-ozcandan-yardim-isteyen-kadina-mide-bulandiran-ima> (Erişim Tarihi: 11.07.2022).
- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/montajci-chp-sucustu-yakalandi-1676715.html> (Erişim Tarihi: 12.07.2022).
- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/iste-capulculara-destek-verenler-3839.html> (Erişim Tarihi: 13.07.2022).
- <https://www.veryansintv.com/chplilerden-tepki-ceken-karabag-bildirisi/> (Erişim Tarihi: 15.07.2022).
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/siyasilerden-art-arda-paylasimlar-gezi-direnisi-9-yasinda-1941910/2> (Erişim Tarihi: 06.08.2022).
- <https://www.yeniakit.com.tr/haber/trumpin-hesabini-askiya-alan-twitter-gezide-kilicdaroglundun-sokak-cagrisina-sessiz-kaldi-1500383.html> (Erişim Tarihi: 09.08.2022).
- <https://www.milligazete.com.tr/haber/7683690/akpli-baskan-yangina-photoshop-programıyla-mudahale-etti> (Erişim Tarihi: 17.08.2022).
- <https://www.haksozhaber.net/turkiye-solu-provokasyon-pesinde-145168h.htm> (Erişim Tarihi: 30.08.2022).
- <https://www.yenisafak.com/gundem/iyi-parti-kurucusu-ilyak-soy-suriyeli-esnaf-hedef-gosterdi-3689111> (Erişim Tarihi: 11.09.2022).
- <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57561430> (Erişim Tarihi: 16.09.2022).
- <https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/09/20/suclamalara-yanit-gecikmedi> (Erişim Tarihi: 21.09.2022).
- <https://www.hicrethaber.com/duzce-kaynasli-belediye-baskani-birol-sahin-partime-degil-allah-a-hesap-verecegim/15037/> (Erişim Tarihi: 17.11.2022).